

FRIA TIDNINGEN

Onsdag, 11 mars 2009 * www.fria.nu * tips@fria.nu

[Hem](#) | [Nyheter](#) | [Opinion](#) | [Kultur](#) | [Sport & Hälsa](#) | [Fördjupning](#)

[Om Fria Tidningar](#)

[Fördjupning start](#) | [Fokus](#) | [Samtal](#)

FOKUS onsdag, 4 mars 2009 | 17:22

De är galna i radio

I en park utanför det psykiatriska sjukhuset José Borda i Buenos Aires samlas varje vecka patienter och psykoterapeuter för att tillsammans göra radio. Det har man gjort i snart 18 år, och succén är given. Patienterna får egenmakt och respekt och lyssnarna berörs av öppenheten.

Foto: Kalle Brolin

Patienter och anhöriga får i programmet La Colifata göra sina röster hörda. På griffeltavlan skrivs turordningen för de olika radioinslagen upp. På bilden: studiovårdarna och radioteknikerna (egentligen psykoterapeuter) Laura Gobet, Laura Ruiz, Debora Chevnik, Alfredo Olivera och Veronica Kazimierzac (dold bakom laptop).

Första gången jag kom till det psykiatriska sjukhuset José Borda i Buenos Aires stod grindarna och alla dörrar öppna, men inga människor syntes till, varken patienter eller personal. Jag gick omkring i långa, tomma korridorer, och undrade om kliniken var nerlagd och övergiven.

På murarna utanför stod det sprejat: "Nej till nerläggningen av Borda" och "Hälsa är inte förhandlingsbart". I den dammiga parken bakom betongkomplexet hade man samlats för direktsändning av Radio La Colifata, med en gammal rullbår som mixerbord och en halvcirkel av vita plaststolar uppställda under träd och palmer.

Ett av samtalsämnena i sändningen var den nya hälsovårdsplan som lagts fram av borgmästaren, Mauricio Macri, där det bland annat står att större institutioner som José Borda inom två år ska vara ersatta av mer moderna, mer småskaliga vårdformer, som till exempel kommunala utslussningsboenden och öppenvårdskontakter. Patienterna var oroad.

Radio La Colifata, "Radio Galning", har direktsänt varje lördag i snart 18 år, bortåt sex timmar oredigerat samtal blandat med musik. Patienterna skickar runt en mikrofon och turas om att prata om vad de vill: några sjunger en egen sång eller läser upp en dikt, andra pratar om sport eller politik eller intervjuar en gäst, några pratar om sin problemfyllda tillvaro.

De tre teknikerna bakom mixerbordet och de två studiovårdarna som springer runt med mikrofoner är i själva verket alla psykoterapeuter.

Bortåt 50 patienter medverkar de gånger jag närvarar under sändningarna. En del av dem är utskrivna men kommer tillbaka för programmets skull, några är anhöriga.

La Colifata har blivit omåttligt populärt och når varje vecka tolv miljoner lyssnare.

– Publiken tilltals av patienternas ovanliga ordval och sätt att uttrycka sig, eller rörs av hur de kämpar för att få fram det de vill säga, säger en av de ansvariga.

Patienterna själva menar att de bryter ner muren som omger sjukhuset, kommer loss från sin isolering och får erkännande av grannarna i hemkvarteren.

– De kan komma fram till mig och säga: "Jag hörde dig på radion i lördags", berättar en före detta patient.

Patienterna anländer, vankar runt och hejar på varandra, slår sig ner. En kille har en papegoja på axeln, Pepa, som också ska vara med i programmet. I träden runt om oss sitter vilda papegojor och tjatrar.

Studiovårdarna/psykoterapeuterna, Laura Gobet och Susana Pajol, skriver upp turordningen för de olika inslag patienterna vill göra på en stor griffeltavla: Daniel i omvärldsanalys, Julio i sportens värld, Adrian pratar politik, en romantisk stund med Enrique, Claudia – hennes minnen och reflektioner, ryktena om skogen med Geso...

Sändningen drar igång med en förinspelad jingel och egen signaturmelodi. Mikrofonen går runt och alla presenterar sig. Därefter följer man i improviserad ordning de olika punkterna på griffeltavlan. Första talare är en Musse Pigg-imitatör som berättar om livet som rätta i Hollywood.

Alfredo Olivera jobbade i tonåren som volontär på José Borda, och det var han som började spela in rundabordssamtal om aktuella ämnen tillsammans med patienterna, med hjälp av en diktafon som

ARTIKELSÖK

ALLA VIKTIGA NYHETER SOM DE STORA MEDIEBOLAGEN SKITER I

6 MÅN 179 KR!

[KLICKA HÄR >>](#)

TEMA KONSUMTION

Små blev stora. Många blev få.

Om ägarkoncentrationen och den granskande journalistiken i Sverige

TEMA EUROPEAN SOCIAL FORUM 2008 MALMÖ

10 blogginlägg länkar knuff.se

- 1 [Littorin i akut behov av praktik](#)
FiaVG - 11 timmar sedan
- 2 [Antisemitism och Israelkritik-2](#)
Dessa mina minsta bröder - 28 timmar sedan
- 3 [Hur känns det att gå hand i hand med rasister, Jan Björklund?](#)
Utsikt från höjden - 2 dagar sedan
- 4 [Film från Stoppa Matchen-demonstrationen](#)
Kommunisternas blogg - 3 dagar sedan
- 5 [Rapport från demon och liberalernas ordval](#)
Anna Wester - 3 dagar sedan
- 6 [På Minuten med Linda](#)
FiaVG - 4 dagar sedan
- 7 [På Minuten med Linda Skugge](#)
FiaVG - 4 dagar sedan
- 8 [Krönika: Stadsplanering som politik](#)
gbg.yimby.se - 6 dagar sedan

skickades runt. Ingen avancerad teknik, inget stöd från institutionen. En lokal radiostation hade bett Alfredo Olivera om en intervju, men han tyckte att det kunde vara bra att låta patienterna prata istället.

Och inslagen gick hem. Snart kunde han skicka tvåminutersklipp till flera nationella stationer. I början sände radiostationerna inslagen för att de var kufiska, men efter ett tag förstod man på lyssnarnas reaktioner att det fanns ett värde i de åsikter och berättelser som sändes.

De av terapeuterna jag talar med säger till mig att de inte vill representera programmet, "det är ett kollektivt projekt, som måste tala för sig själv". Patienternas röster ska framträda, samtidigt som de ska garanteras anonymitet, så långt det går.

En man berättar om sin mammas död, om depressionen som kom och stämpeln som följde med den, det sociala stigma. Han börjar gråta. Laura Gobet håller honom om axlarna tills han talat färdigt, sedan kommer de andra Colifatos fram och kramar honom. De närmast följande talarna har gripits av allvaret och berättar om egna sorger. Alfredo, som annars har en ganska tillbakadragen roll, kommer in med korta kommentarer och frågor, och lovar uppföljning.

– Vi pratar om det i veckan, säger han lugnt och lågmält.

Förutom Alfredo sitter psykoterapeuterna Debora Chevnik och Veronica Kazimierczak bakom mixerbordet. De säger nästan ingenting under sändningen, men för konstanta anteckningar om vad som sägs, om patienternas reaktioner på och associationer till varandras inlägg. Anteckningarna används som bas för terapismtal i veckorna mellan programmen.

Deras syfte är inte att redigera ett program, att göra bra radio – det överlåter man så långt det går åt patienterna – de är snarare lyssnare. Det anarkistiska anti-redigerade programmet blir till som en följd av de mer primära terapeutiska syftena.

Sändningstillfällena är relativt öppna. En del av dem som deltar är medlemmar i olika band som spelar in musik tillsammans med patienterna. Några är besökare från olika vårdinstitutioner som vill studera hur programmet är upplagt. Modellen håller så sakta på att sprida sig till andra länder. Vid några tillfällen finns Johanna Samlin från den Stockholmsbaserade stationen Radio Totalnormal på besök. Hon har tagit med sig förinspelade hälsningar och några frågor från de svenska programmakarna. "Vad har Radio Colifata betytt för er?" frågar en man på inövad spanska.

Patienterna säger att de får en egenmakt tillsammans med mikrofonen.

– Rätten att tala, rätten att bli hörd, och respekterad, säger en.

– Vi är människor med stora problem, som tillsammans åstadkommer något av betydelse för alla andra utanför murarna, säger en annan.

Också genom att behålla den stämpel man fått, colifato och galning, men ändra innebörden av den och ge den ett nytt innehåll, har man tagit makten över bilden av vilka man är.

Borgmästarens hälsovårdsplan handlar också om att bryta det sociala stigma, genom en återanpassning till samhället. Hur samhället ska anpassas, gå patienterna till mötes, är däremot svårare att klargöra.

Det räcker kanske inte med att patienterna bara finns närmare istället för att gömmas undan. En tolk och förmedlare behövs också.

Kalle Brolin

FOKUS onsdag, 4 mars 2009 | 17:22

Urbana ekologier
strötankar och sentenser - 6 dagar sedan

Hopp för samerna i Härjedalen
Emma Grön - 6 dagar sedan

[Visa blogglänkar på din egen sajt!](#)

Annons ▾

**Alternativ Handel
i Göteborg
Sveriges äldsta
världsbutik!**

RÄTTVIS
HANDEL

Adress / Telefon:
Andra Långgatan 13
031-701 76 00

Öppet:
mån-fre: 11.00-18.00
lördag: 11.00-15.00

ALLA VIKTIGA NYHETER SOM DE STORA MEDIEBOLAGEN SKITER I

Just nu har du chansen att prova Fria Tidningen i 6 månader för endast 179 kronor. Dessutom får du din lokala Fria Tidning på köpet. Bor du varken i Göteborg eller Stockholm så kan du istället välja Läsarnas Fria, Sveriges enda nyhetstidning som bygger på medborgarjournalistik.

Ja tack, jag vill prova Fria Tidningen i 6 månader för endast 179 kr* (ord. pris 358 kr).

För- och efternamn

Gatuadress

Postnummer Postort

Telefon Epost

Stockholms Fria Göteborgs Fria Läsarnas Fria

*Obs! Erbjudandet gäller endast dig som inte prenumererat under det senaste halvåret. [Fler prenumerationserbjudanden hittar du här.](#)

Kommentarer:

Logga in eller [bli medlem \(Gratis!\)](#) för att kunna kommentera artikeln!

Användarnamn: Lösenord:

[Glömt ditt lösen?](#)